

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΞΕΝΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ



**1^ο Π.Π.ΓΕΛ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
«ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ»
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013-2014**

Συγγραφείς:

Μαθητές και μαθήτριες της Β΄ Λυκείου 1^{ου} Π.Π.ΓΕΛ Θεσ/νικης
«Μανόλης Ανδρόνικος»

Υπεύθυνη καθηγήτρια:

Αντικουλάνη Κυριακή, καθηγήτρια θεολόγος του 1^{ου} Π.Π.ΓΕΛ
Θεσσαλονίκης

ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ

Πνεύματα: είναι προσωποποιημένα όντα, καλά ή κακά, που κατοικούν σε φυσικά όντα ή αντικείμενα, όπως ορισμένοι άνθρωποι, δέντρα, ζώα, λίμνες, ποτάμια, βουνά, εδαφικές περιοχές σε φυσικά φαινόμενα, όπως ο άνεμος και η βροχή. Οι επιδημικές αρρώστιες θεωρούνται ότι είναι εξωτερικές εκδηλώσεις πνευμάτων. Πνεύματα επίσης είναι οι ψυχές των νεκρών και γενικά των προγόνων.

Υπέρτατος Θεός: είναι αυτός που εξουσιάζει το σύνολο του κόσμου, τον οποίο δημιούργησε, σύμφωνα με μια πληθώρα μύθων.

Πνευματοληψία: μέσω της κατάληψης και χρήσης του σώματος, της φωνής κάποιου ζωντανού ανθρώπου, άνδρα ή γυναίκας φανερώνονται τα πνεύματα στους πιστούς και τους καθοδηγούν.

Ιεροδιάμεσοι-σαμάνες: ονομάζονται οι άνθρωποι που έχουν την ικανότητα να επικοινωνούν με τα πνεύματα. Επηρεάζουν πολύ τη ζωή των ανθρώπων ατομικά, αλλά και εκείνη ολόκληρων περιοχών αφού αποφαινούνται για διάφορα σημαντικά θέματα.

Διαβατήριες τελετές: είναι οι τελετές κατά τις οποίες το άτομο περνά από το ένα στάδιο ζωής στο άλλο, όπως η γέννηση, η εφηβεία, ο γάμος και ο θάνατος ως τη λατρεία που γίνεται ευκαιριακά. Σ' αυτές συγκαταλέγονται και οι τελετές μύησης, κάθαρσης, ικεσίας, εξιλέωσης, ανάμνησης,

επανάληψης κάποιας μυθικής πράξης (π.χ. της κοσμογονίας), προσφοράς, θυσίας.



Προετοιμασία των ανδρών μιας φυλής για να συμμετέχουν σε τελετή.



Μάγος φυλής

ΙΟΥΔΑΙΣΜΟΣ

«Λαός του Θεού»: ονομάστηκε ο λαός του Ισραήλ. Ήταν ένα τμήμα της ανθρωπότητας, που ζούσε μια ζωή τέτοια, που το έφερνε σε κοινωνία με το Θεό. Κύρια αρχή αυτής της ζωής ήταν να έχει Θεό του μόνο τον ίδιο και να τηρεί τις εντολές Του.

«Μέρα του Γιαχβέ»: καλούνταν η εποχή που οι εχθροί του Ισραήλ θα κατατροπώνονταν και ένας βασιλιάς προερχόμενος από τον οίκο του Δαβίδ θα ίδρυε μια καινούργια βασιλεία. Αργότερα η ιδέα της εθνικής αποκατάστασης αντικαταστάθηκε από εκείνη της παγκόσμιας σωτηρίας των δικαίων, που θα προέλθει από κάποιον ορισμένο (χρισμένο= Μεσσία) από το Θεό γι' αυτόν το σκοπό. Στη σωτηρία αυτή συμπεριλαμβάνεται η προσδοκία της ανάστασης των νεκρών.

Εβραϊκή Βίβλος: είναι το κύριο ιερό κείμενο του Ιουδαϊσμού το οποίο αποτελείται από 24 επιμέρους βιβλία που συγκεντρώθηκαν οριστικά το 90 μ.Χ. Τα βιβλία αυτά διαιρούνται σε τρεις ομάδες, χωρίζοντας έτσι τη Βίβλο σε τρία μέρη, που είναι: **1.** Η Πεντάτευχος ή Τορά (=διδασκαλία ή νόμος, επειδή περιέχει το νόμο που έδωσε ο Θεός στο Μωυσή). **2.** Οι Προφήτες. **3.** Τα Αγιόγραφα.

Γκέτο: ονομάστηκε η συνοικία στην οποία ήταν υποχρεωμένοι να ζουν οι Εβραίοι. Γενικά σημαίνει μια υποβαθμισμένη περιοχή, όπου μια μειονότητα ανθρώπων ζει απομονωμένη από τον υπόλοιπο πληθυσμό σε κατάσταση απομόνωσης.

Μεταρρυθμισμένος Ιουδαϊσμός: ονομάστηκε ο κλάδος των Ιουδαίων που δημιουργήθηκε από τα μέσα του 18ου αι., ως αποτέλεσμα των ιδεών της γαλλικής επανάστασης και άλλων παραγόντων. Οι Ιουδαίοι άρχισαν να συμμετέχουν στην πολιτιστική ζωή των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Για να γίνει αυτό αναγκάστηκαν να βρουν μια συμβιβαστική λύση μεταξύ του τρόπου ζωής που επέβαλλε η ιουδαϊκή θρησκεία και εκείνου της σύγχρονης Ευρώπης. Έτσι, άρχισαν να εισάγουν στην ζωή τους διάφορες αλλαγές, όπως π.χ. να χρησιμοποιούν στη λατρεία τη γλώσσα της χώρας στην οποία ζούσαν κτλ.

Αντισημιτισμός: ως αντισημιτισμός ορίστηκε η εχθρότητα εναντίον της εβραϊκής φυλής, που διαμορφώθηκε σε πολιτική και κοινωνική ιδεολογία και που έλαβε μορφή συστηματικών διώξεων κατά τη ναζιστική περίοδο στη Γερμανία: είναι η βιαιότερη έκφραση του ρατσισμού.

Σιωνισμός: ο Σιωνισμός είναι πολιτικό κίνημα που ξεκίνησε τον 19ο αιώνα με σκοπό τη δημιουργία στην περιοχή της Παλαιστίνης ενός νέου εβραϊκού κράτους, που θα συγκέντρωνε όλους τους Εβραίους της διασποράς. Το όνομα του προέρχεται από τον λόφο της Σιών στην Ιερουσαλήμ. Στην Παλαιά Διαθήκη η λέξη Σιών χρησιμοποιείται συνεκδοχικά για την πόλη Ιερουσαλήμ.

Συναγωγή: είναι ο λατρευτικός χώρος που άρχισε να αναπτύσσεται μετά την καταστροφή του δεύτερου ναού, το 70 μ.Χ.. Η σύγχρονη συναγωγή αποτελείται από μια αίθουσα, στο κέντρο της οποίας και μπροστά από τα καθίσματα των πιστών βρίσκεται ένα υπερυψωμένο βάθρο. Από το βάθρο αυτό γίνονται τα αναγνώσματα από την Τορά (Πεντάτευχο).

Ραβίνοι: δεν είναι ιερείς, αλλά θρησκευτικοί διδάσκαλοι που προΐστανται της λατρείας, μέσα στην κοινότητα.

Γιορτές των Ιουδαίων:

- 1. Ημέρα της Εξιλέωσης:** είναι ημέρα αφιερωμένη στη μετάνοια.
- 2. Σκηνοπηγία:** ημέρα αφιερωμένη στην ανάμνηση της διάβασης της ερήμου.
- 3. Χανουκά:** γιορτάζεται η νίκη κατά των Σελευκιδών, το 2ο π.Χ. αι.
- 4. Πουρίμ:** θυμούνται τα γεγονότα του βιβλίου της Εσθήρ.
- 5. Πάσχα:** (Πεσάχ = διάβαση), δηλαδή η έξοδος από την Αίγυπτο.
- 6. Πεντηκοστή:** γιορτή που είναι αφιερωμένη στην ανάμνηση της αποκάλυψης του Θεού στο Σινά.

Σύμβολα των Ιουδαίων

Επτάφωτος λυχνία: Η επτάφωτος λυχνία (στα εβραϊκά μενορά, *יָזְמִינִת*) ήταν φωτιστικό σκεύος με επτά λυχνάρια, που έκαιγε αρχικώς στα άγια της Σκηνής του Μαρτυρίου στην έρημο και στη συνέχεια στον Ναό του Σολομώντα. Με τον καιρό έγινε σύμβολο των Ισραηλιτών και της ιουδαϊκής *θρησκείας*, ενώ σήμερα εμφανίζεται και ως ένα από τα σύμβολα του κράτους του Ισραήλ.



Ανακατασκευή του μενορά του Ναού του Σολομώντα από το Temple Institute

Άστρο του Δαβίδ: Το Άστρο του Δαβίδ (σύμβολο: ✧) είναι εβραϊκό σύμβολο το οποίο αποτελείται από δυο ισόπλευρα τρίγωνα, το ένα προς τα επάνω και το άλλο προς τα κάτω, που σχηματίζουν έξι κορυφές. Σύμφωνα με την παράδοση των Εβραίων είναι σύμβολο του Ιεχωβά. Το τρίγωνο με την μια γωνία προς τα πάνω συμβολίζει τον πνευματικό κόσμο του και τον Ουρανό, ενώ το κάτω τρίγωνο την σαρκική φύση του και την Γη. Επίσης αντιπροσωπεύει την ένωση αρσενικού και θηλυκού.



Το τείχος των δακρύων-«Κότελ»: ετούτο το τείχος δεν ανήκει ακριβώς στον πρώτο ναό του Σολομώντα, αλλά στο ανακατασκευασμένο ναό που έχτισε στο ίδιο ακριβώς σημείο ο Ηρώδης, το 20 μ.Χ. Τον 16ο αιώνα, όταν ακόμα η περιοχή ανήκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, οι Εβραίοι άρχισαν να μαζεύονται σε ετούτο το μέρος για να προσευχηθούν και να θρηνήσουν για την απώλεια του ναού τους. Εξού και η ονομασία Τείχος των Δακρύων.



Εβραίοι προσεύχονται μπροστά στο τείχος των δακρύων

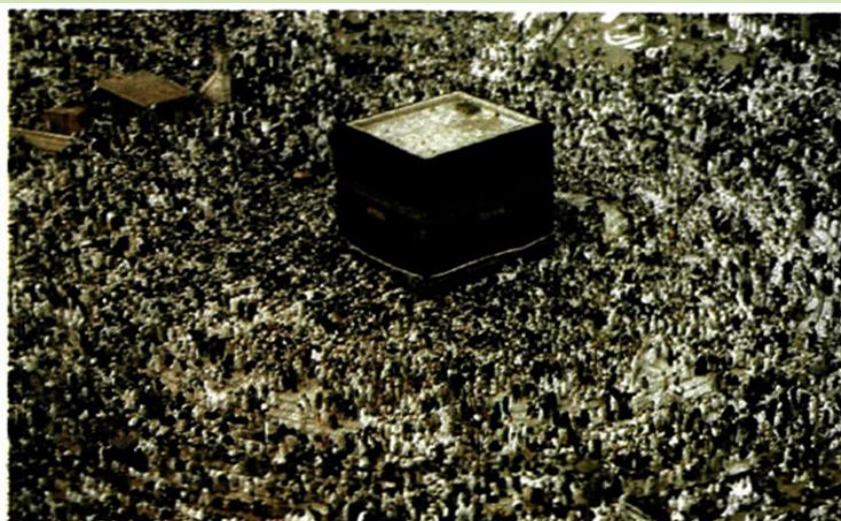
ΙΣΛΑΜ

Ισλάμ: Ισλάμ σημαίνει «εγκατάλειψη στον Θεό, υποταγή στο θέλημα του Θεού».

Μουσουλμάνοι ή Μοσλίμ: ονομάζονται οι οπαδοί της ισλαμικής θρησκείας. Σημαίνει τους «υποταγμένους στην πίστη».

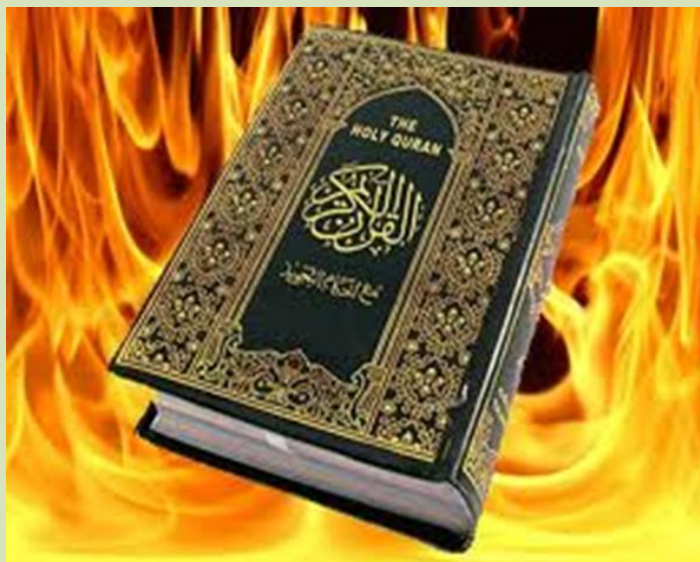
Ανιμισμός: Η πίστη ότι όλα τα όντα, φαινόμενα κτλ. είναι εμψυχωμένα με κάποιο πνεύμα που τα κατοικεί (από το λατινικό anima =ψυχή).

Καάμπα: η Καάμπα στη Μέκκα, είναι ένα μεγάλο οικοδόμημα κυβικού σχήματος, χτισμένο πάνω σε έναν από αυτούς τους ιερούς λίθους, τους οποίους λάτρευαν οι οπαδοί της θρησκείας της Αραβικής χερσονήσου πριν την εμφάνιση του Ισλάμ και το οποίο στέγαζε, επίσης, αγάλματα πολλών από τις θεότητες στις οποίες πίστευαν.



Προσκύνημα στην Καά.πα.

Κοράνιο: Ιερό βιβλίο που περιέχει τον λόγο του Θεού, όπως τον αποκάλυψε αυτός μέσω του Γαβριήλ στο Μωάμεθ. Αποτελείται από συλλογές λόγων του Μωάμεθ. Είναι χωρισμένο σε 114 κεφάλαια που ονομάζονται «**σούρες**».



Βασικές διδασκαλίες του Κορανίου:

- 1. Ο Θεός είναι ένας, ο Αλλάχ, και ο Μωάμεθ είναι ο προφήτης του.*
- 2. Οι άγγελοι είναι δημιουργήματα τον Αλλάχ και το έργο τους είναι να εκτελούν τις εντολές του.*
- 3. Η ζωή και οι πράξεις των ανθρώπων προκαθορίζονται από τη βούληση τον Αλλάχ (κισμέτ).*
- 4. Η ανταμοιβή, συνίσταται σε μια παραδείσια ζωή με ποικίλες απολαύσεις, ενώ η καταδίκη, συνίσταται σε φρικτά βασανιστήρια.*

«Πέντε στύλοι»: ονομάζονται τα πέντε υποχρεωτικά θρησκευτικά καθήκοντα του μουσουλμάνου πιστού.

Πέντε σύλλοι του Ισλάμ:

- 1) Η επανάληψη της φράσης «δεν υπάρχει άλλος Θεός παρά μόνο ο Αλλάχ και ο Μωάμεθ είναι ο προφήτης του».
- 2) Η προσευχή κατέχει κεντρική θέση στη ζωή του πιστού.
- 3) Η ελεημοσύνη των φτωχών.
- 4) Η νηστεία.
- 5) Η ιερή αποδημία ή προσκύνημα στα ιερά μνημεία της Μέκκας.

Ιμάμης: Με τον όρο ιμάμ (ελληνοπ. ιμάμης) εννοείται ο καθοδηγητής, η κεφαλή της μουσουλμανικής κοινότητας.

Σουνίτες: Ο ορθόδοξος κλάδος των μουσουλμάνων. Χαρακτηριστικά τους: **α.** Η εμμονή στο Κοράνιο, το οποίο θεωρείται θεμέλιο του Ισλάμ. **β.** Οι αποφάσεις παίρνονται ομόφωνα από την κοινότητα, **γ.** Η διαδοχή του Μωάμεθ δεν χρειάζεται να είναι κληρονομική.

Σηίτες: Ο κλάδος των μουσουλμάνων που πιστεύει: **α.** Οι χαλίφες δεν πρέπει να εκλέγονται, η διαδοχή είναι κληρονομική, **β.** Ο ιμάμης είναι μορφή ημιθεική και πηγή κάθε απόφασης. Η αληθινή ερμηνεία του Κορανίου μεταβιβάζεται στους διαδόχους μυστικά. **γ.** Ο Σηιτισμός έχει έντονο εσχατολογικό χαρακτήρα.

Σουφισμός: Ισλαμικός μυστικισμός. Σκοπός του είναι η ένωση με τον θεό μέσω της εκμηδένισης του εγώ. Ανέπτυξαν τεχνικές για την επίτευξη του σκοπού, όπως το «ντικρ» και ο «στροβιλισμός των δερβίσηδων».



Στροβιλιζόμενοι δερβίσηδες

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ντάρμα: **α.** Η παγκόσμια τάξη η οποία διακρίνεται στη δομή και λειτουργία του κόσμου αλλά και στη δομή και λειτουργία της κοινωνίας. **β.** Το σύνολο των κανόνων που συνοδεύει κάθε κάστα.

Κάστες: πορτογαλική ονομασία των κοινωνικών τάξεων. Αυτές ήταν: **α.** οι ιερείς (βραχμάνοι), **β.** οι πολεμιστές – αριστοκράτες, **γ.** οι χειρώνακτες (κατακτημένοι ντόπιοι λαοί).

Άθικτοι: ονομάστηκαν όσοι δεν ανήκαν σε καμία κάστα.

Βέδες: σειρά ιερών βιβλίων που γράφτηκαν από το 1500 π.Χ. έως το 1000 π.Χ. και αποτελούν πηγή πληροφοριών για την θρησκεία της εποχής εκείνης η οποία ονομάστηκε Βεδική.

Ουπανισάδες: Σειρά βιβλίων στο οποίο αναπτύσσεται το βασικό κοσμοείδωλο του Ινδουισμού από το 800 π.Χ. έως το 500 π.Χ.

Μπράχμαν: Η θεία πραγματικότητα που αποτελεί το υπόστρωμα του σύμπαντος.

Άτμαν: Το θείο στοιχείο ή αλλιώς το τμήμα του Μπράχμαν που υπάρχει μέσα σε όλα τα όντα.

Σαμσάρα: Η ανακύκλωση των υπάρξεων. Τα έμβια όντα δε ζουν μόνο μια φορά αλλά αφού μια μορφή ύπαρξης διαλυθεί κάτι από αυτήν επιβιώνει και μεταβαίνει σε μια άλλη μορφή ύπαρξης.

Κάρμα: Οι πράξεις που τον διέπραξε στην προηγούμενη μορφή ύπαρξης προσδιορίζουν την μορφή στην οποία θα μεταβεί.

Μούκτι ή μόξα: Το αίτημα της απελευθέρωσης που δημιουργήθηκε από την ατέρμονη παραμονή σε κάποια μορφή ύπαρξης και ταυτίζεται με την οδύνη.

Γιόγκα: Σημαίνει «ζεύξη» δηλαδή ένωση. Σκοπός της θεωρείται πως είναι η ένωση του ανθρώπου με το θείο στοιχείο που υπάρχει μέσα του.

Βασικές αρχές της γιόγκα:

- 1. Ο νους έχει την ιδιότητα να μεταβάλλεται σύμφωνα με εκείνο στο οποίο προσκολλάται και να ενώνεται με αυτό.*
- 2. Ο άνθρωπος ως ον δεν έχει μια μόνιμη ταυτότητα αλλά γίνεται εκείνο στο οποίο προσκολλάται ο νους του.*

Είδη γιόγκα:

Τζνάνα γιόγκα: Η γιόγκα της γνώσης, της γνώσης του Άτμαν από το νου.

Μπάκτι γιόγκα: Η γιόγκα της αγαπητικής αφοσίωσης.

Κάρμα γιόγκα: Η γιόγκα των πράξεων με πράξεις υπηρεσίας προς τον κόσμο.

Προπαρασκευαστικά στάδια της γιόγκα:

1. Στο πρώτο ο ασκούμενος αποφεύγει κάθε είδους βία, κλοπή, ψεύδος, γενετήσιες σχέσεις και ιδιοκτησία.
2. Στο δεύτερο επιδίδεται σε ασκήσεις για την αποκοπή του νου από την πολύμορφη επιθυμία.
3. Στο τρίτο ασκεί το σώμα να παραμένει για μεγάλο διάστημα σε στάσεις που μειώνουν τις παρενοχλήσεις που προέρχονται από το σώμα κατά το διαλογισμό.
4. Στο τέταρτο συγκρατεί την αναπνοή ώστε κι αυτή να μην παρεμβαίνει στην απόλυτη συγκέντρωση που επιδιώκει ο νους.
5. Στο πέμπτο γίνεται μια προκαταρκτική απομόνωση του νου από τον κόσμο συγκεντρώνοντας τις αισθήσεις του προς τα μέσα.

Διαλογισμός: Ο διαλογισμός συνίσταται στην αποπροσκόλληση του νου από τις ποικιλόμορφες σκέψεις.



ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δρίτσας Δ. & Μόσχος Δ. & Παπαλεξανδρόπουλος Σ.
Χριστιανισμός και θρησκείματα. Αθήνα: ΟΕΔΒ

Glazenapp H. De. (Μετάφραση Νικηφόρου Βρετάκου)
Παγκόσμιος ιστορία των θρησκειών. Αθήνα: «Βιβλιοαθηναϊκή»

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82&dq=

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B3%CE%BA%CE%AD%CF%84%CE%BF&dq=

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%B9%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CF%84%CE%AC%CF%86%CF%89%CF%84%CE%BF%CF%82%CE%BB%CF%85%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%86%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%94%CE%B1%CE%B2%CE%AF%CE%B4>

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/corpora/search.html?lq=%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%BB%CE%AF%CE%BC